

**Analýza vybraných dotačních programů a jejich hodnocení
před a po vstupu do EU ve firmě Březovská zemědělská, a.s.**

Monika Glajcová

Bakalářská práce
2007

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Vyšší odborná škola ekonomická
akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Monika GLAJCOVÁ**
Studijní program: **B 6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Finanční řízení podniku**

Téma práce: **Analýza vybraných dotačních programů a jejich
hodnocení před a po vstupu do Evropské unie ve
firmě Březovská zemědělská, a. s.**

Zásady pro vypracování

1. Prostudujte materiály o současném stavu a problematice zemědělské výroby v ČR.
2. Prostudujte programy dotační politiky vlády ČR a orgánů EU.
3. Charakterizujte dotační programy využívané Březovskou zemědělskou, a. s. ve sledovaném období a proveďte jejich analýzu.
4. Zhodnoťte podmínky po vstupu do EU pro firmu Březovská zemědělská, a. s.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

[1] ČUBA, F., TRNKA, F., HURTA, J. České zemědělství. Praha: Edice Toko, 1998. ISBN 80-902411-2-3.

[2] ELZAKKER, B. von. České zemědělství na křižovatce. New York: Nadace pro občanskou společnost, 1994.

[3] Zelená zpráva 2004 [online]. Dostupný z WWW:

<http://www.mze.cz/Index.aspx?deploy=535&typ=2&ch=73&ids=535&val=535>

[4] ČUBA, F., TRNKA, F., HURTA, J. Vytváření ziskového zemědělství, Precizní zemědělství. Praha: Edice Toko, 1999. ISBN 80-90-2411-4-5.

[5] ČUBA, F., HURTA, J. České a Slovenské zemědělství po vstupu do EU. Slušovice: Modon, 2003. ISBN 80-903108-2-6.

Vedoucí teoretické části:

Vedoucí praktické části:

Ing. Zdeněk Slípek
EXT.

Datum zadání bakalářské práce:

6. října 2006

Termín odevzdání bakalářské práce:

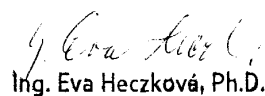
8. prosince 2006

Ve Zlíně dne 3. listopadu 2006

Ing. Alena Dofková
v zast. děkan

L.S.

Ing. Eva Heczková, Ph.D.
v zast. ředitel ústavu

ABSTRAKT

Bakalářská práce analyzuje zemědělské dotační programy, charakterizuje a vyhodnocuje změny, které nastaly pro středně velký podnik po vstupu do EU.

V první části se bakalářská práce zabývá vývojem zemědělství ve 20. stol. v České republice. Dále se tato část zabývá začleněním České republiky do evropského zemědělského dotačního systému.

V druhé části práce je hodnocen dopad vstupu České republiky do EU na dotační platby v podniku Březovská zemědělská, a.s.

Klíčová slova:

Zemědělství, transformace, Společná zemědělská politika, dotace, národní podpory, Evropská unie, rostlinná výroba, živočišná výroba.

ABSTRACT

The bachelor work uses analyses to assess selected agricultural grants in middle – sized company after integration of the Czech Republic into the European Union.

In the first part, the bachelor work deals with development of the Czech agricultural in the 20.Century furthermore integration into the European grant's system follows up.

In the second part of the work, the impact of the Czech integration is assessed considering grants' payments in Březovská zemědělská, a.s.

Keywords:

Agricultural, transformation process, joint agricultural policy, grant, state aids, European Union, vegetable production, animal production.

„Ager quamvis fertilis sine cultura fuctuosus esse non potes.“

„Pole jakkoliv úrodné přece bez obdělávání úrodu přinášet nemůže.“

(Cicero, Tuskulské hovory)

Touto cestou děkuji vedení i zaměstnancům firmy Březovská zemědělská, a.s. za pomoc při mé bakalářské práci. Zvláště pak panu Ing. Slípkovi za trpělivé vedení práce.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci Analýza vybraných dotačních programů a jejich hodnocení před a po vstupu do Evropské unie ve firmě Březovská zemědělská, a.s. vypracovala samostatně pod vedením Ing. Zdeňka Slípka.

K práci jsem použila literatury a pramenů, uvedených v seznamu.

V Březové 1.12.2006

Souhlasíme – nesouhlasíme s tím, aby bakalářská práce byla k dispozici v knihovně pro potřeby studentů bakalářských studijních programů realizovaných na Vyšší odborné škole ekonomické Zlín.

V Březové 1.12.2006

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 KLIMATICKÉ A GEOGRAFICKÉ PODMÍNKY	11
2 ZEMĚDĚLSTVÍ	12
2.1 SPECIFIKA V ZEMĚDĚLSTVÍ	12
3 VÝVOJ ZEMĚDĚLSTVÍ	13
3.1 ZEMĚDĚLSTVÍ V PRVNÍ POLOVINĚ 20. STOLETÍ.....	13
3.2 OBDOBÍ SOCIALISMU	13
3.3 VÝVOJ PO SAMETOVÉ REVOLUCI	14
3.4 ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA V 90. LETECH	15
4 ZEMĚDĚLSTVÍ V EVROPSKÉ UNII	17
4.1 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY EU	17
5 DOTACE	19
5.1 SOUČASNÉ DOTACE Z EU	19
6 SEZNAM DOTAČNÍCH PROGRAMŮ VYPLÁCENÝCH V ČR	21
6.1 PODPORY Z EU VYPLÁCENÉ PROSTŘEDNICTVÍM SZIF.....	21
6.1.1 Přímé platby	21
6.1.2 Horizontální plán rozvoje venkova (HPRV).....	22
6.1.3 Operační program zemědělství.....	25
6.2 NÁRODNÍ PODPORY	25
6.3 PODPORY PGRLF	26
II ANALYTICKÁ ČÁST	27
7 BŘEZOVSKÁ ZEMĚDĚLSKÁ, A.S.	28
7.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O PODNIKU	28
7.2 PŘEDMĚT PODNIKÁNÍ	29
7.3 HISTORIE BZ, A.S.	29
8 DOTAČNÍ PROGRAMY VYUŽÍVANÉ V BZ, A.S.	30
8.1 PODPORY PRO ROSTLINNOU VÝROBU.....	30
8.1.1 Údržba krajiny	30
8.1.2 Uvádění půdy do klidu	31
8.1.3 Platba na plochu (SAPS).....	31
8.1.4 Pěstování meziplodin	32
8.1.5 Podpora využití půdního fondu k nepotravinářským účelům – pěstování lnu	33
8.1.6 Doplnková platba na plochu (TOP-UP) – pěstování vybraných plodin na orné půdě	33

8.1.7	Podpora ozdravování polních plodin - Sadba brambor.....	34
8.1.8	Podpora ozdravování polních plodin - Osivo pšenice.....	35
8.2	PODPORY PRO ŽIVOČIŠNOU VÝROBU.....	36
8.2.1	Kontrola užítkovosti.....	36
8.2.2	Kompenzace mléčné kvóty	36
8.2.3	Nákazový fond - likvidace kadaverů.....	37
8.2.4	Podpora krav bez tržní produkce mléka.....	37
8.2.5	Platba na chov přežvýkavců (TOP-UP)	38
8.3	OSTATNÍ DOTAČNÍ PROGRAMY	39
8.3.1	Podpora pojištění.....	39
8.3.2	Poradenství.....	39
9	ANALÝZA DOTAČNÍCH PROGRAMŮ.....	41
9.1	PŘEHLED DOTACÍ.....	41
9.2	EKONOMICKÉ UKAZATELE.....	42
9.2.1	Výpočet ukazatelů v roce 2002	43
9.2.2	Výpočet ukazatelů v roce 2003	44
9.2.3	Výpočet ukazatelů v roce 2004	45
9.2.4	Výpočet ukazatelů v roce 2005	46
9.3	SHRNUTÍ ANALÝZY DOTAČNÍCH PROGRAMŮ VE SLEDOVANÝCH LETECH	47
9.4	ÚČTOVÁNÍ DOTACÍ V BZ, A.S.	48
	ZÁVĚR	49
	RESUME	50
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	51
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	53
	SEZNAM OBRÁZKŮ	54
	SEZNAM TABULEK.....	55

ÚVOD

Zemědělství, jako hlavní obor prvovýroby, je jedním z klíčových oborů každého státu. Nedosahuje rekordních podílů na hrubém domácím produktu, ale zajišťuje potravinovou soběstačnost každé země.

Zemědělství ovlivňuje krajinu v nejvyšší míře. V současnosti je prvotním úkolem provozovat zemědělskou činnost šetrně k životnímu prostředí a dobře rozmyslet zásahy do tvorby krajiny.

20. století přineslo mnoho změn ve všech oborech lidské činnosti. Ani zemědělství nezůstalo nepovšimnuto. České zemědělství na počátku minulého století, kdy bylo ještě v soukromých rukách, živilo a rozvíjelo venkov. Druhá světová válka byla milníkem velkých změn a převratů v Československu. Práce v zemědělství byly ulehčeny novou technikou, ale zbrzděny kolektivizací drobných zemědělců. Socialistické zřízení však podporovalo zemědělství jako jeden z hlavních vládních programů. Prostřednictvím dotací a daňových úlev vytvořila vláda silné hospodářské celky s pozitivním dopadem na český venkov. Ale po Sametové revoluci a znovuzavedení tržní ekonomiky, české zemědělství utrpělo těžké rány. Jednou z nich byl restituční zákon, další zákon o transformaci a v neposlední řadě se trh otevřel pro nové zahraniční dodavatele, kterým čeští zemědělci stěží odolávají dodnes.

Krach mnoha zemědělských podniků v průběhu 90.- tých let zapříčinil, že mnoho vesnic zůstalo bez majoritního zaměstnavatele, a tak došlo i k částečnému vylidnění mnoha obcí. Mladí lidé z vesnice ztratili zájem o práci v zemědělství, která je velice fyzicky náročná a nezajímavě ohodnocená.

Ve své bakalářské práci jsem se rozhodla věnovat zemědělství, protože má rodina pochází z venkova. Po mnoho generací hospodařila naše rodina samostatně, později se prarodiče začlenili do podniku, ve kterém jsem vykonávala obě školní praxe.

Cílem mé práce bude zhodnotit, co v praxi přinesl vstup České republiky do EU pro zemědělství, které bylo klíčovým bodem vyjednávání před vstupem do EU. Především bych se chtěla věnovat dotacím, bez kterých by zemědělská výroba nefungovala.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KLIMATICKÉ A GEOGRAFICKÉ PODMÍNKY

Česká republika se nachází v centrální části Evropy. Je obklopena přirozenou hranicí, kterou tvoří pohoří Beskydy, Jeseníky, Orlické hory, Krkonoše, Jizerské hory, Krušné hory, pohoří Český les a Šumava. Sousedíme se Slovenskem na východě, s Polskem na severu, Německem na západě a Rakouskem na jihu. Naší republikou protékají čtyři hlavní řeky, které ve dvou případech mají na svém toku úrodné nížiny významné pro zemědělství. Jedná se o Labe a Moravu, mezi další patří Vltava a Odra. Naše území je z více než poloviny kopcovité. Nadmořská výška se pohybuje v rozmezí od 140 až po 1600 metrů nad mořem.

Česká republika se nachází v mírném klimatickém pásu, pro který je charakteristické střídání čtyř ročních období. Průměrná denní teplota se pohybuje okolo 8°C.

2 ZEMĚDĚLSTVÍ

V současné době podle statistik MZe hospodaří v České republice přibližně 4 700 zemědělských podniků na asi 4 245 000 ha půdy. Tento sektor národního hospodářství zaměstnává asi 150 000 lidí ve všech svých odvětvích. Průměrná měsíční mzda v zemědělství se pohybuje okolo 12 930 Kč, což je hluboko pod celonárodním průměrem. [20]

2.1 Specifika v zemědělství

Zemědělství je velmi specifickým odvětvím hospodářství každé země. Jak tomu nasvědčuje více faktorů, které zmíním ve své práci. Je nerovnoprávným soupeřem ostatních odvětví. Toto vyplývá především z atomizace ekonomických subjektů v zemědělství a ze skutečnosti, že vlastnická práva a podnikatelská struktura tohoto sektoru je velmi blízká modelu dokonalé konkurence, v nichž jednotlivý prvovýrobce nemá žádný vliv na poměry trhu. Naproti tomu existuje v přímém okolí podnikatelská struktura, která nese výrazné znaky nedokonalé konkurence, umožňující těmto subjektům vytvářet si poměry na trhu, a to včetně tvorby cen výrazně ve svůj prospěch a tedy i v neprospěch prvovýrobce.

Další významnou příčinou nerovnoprávného postavení je objektivní fakt, že v tomto odvětví je neoddelitelně spjat cyklus ekonomický s cyklem přírodním. To na jedné straně přispívá k formování jeho atomizované struktury, na druhé straně způsobuje, že se zemědělství nemůže pružně přizpůsobovat trhu (především velká časová prodleva mezi rozhodnutím na straně nabídky a skutečnou realizací tohoto rozhodnutí ve změněné nabídce, silný faktor nejistoty a rizika rozhodování, překážky na straně přílivu kapitálu do odvětví, apod.). A právě tato nízká elasticita nabídky přispívá k trvalému nerovnoprávnému postavení tohoto odvětví. [11]

3 VÝVOJ ZEMĚDĚLSTVÍ

Česko se nikdy neopíralo o zemědělství jako o klíčový obor svého hospodářství, protože v našich zeměpisných šířkách nejsou ideální klimatické podmínky. Proto bývá zemědělství často opomíjeno. Mnozí ho spíše chápou jako odvětví, která zatěžuje státní rozpočet. Zůstává otázkou, jaká by byla podoba zemědělství bez zásahů vlády.

3.1 Zemědělství v první polovině 20. století

Zemědělská prvovýroba se soustřeďovala na rodinných statcích, ve kterých pracovala i část obyvatel z okolí. Mezi zajímavosti patří i to, že hrubá zemědělská produkce v předválečném roce 1936 byla vyšší než v roce 2003 a můžeme sledovat z dochovaných pramenů, že i stav skotu byl na přelomu 19. a 20. století vyšší nežli dnes.

Před 2. sv. válkou se řadila naše republika k jednomu z nejvyspělejších států Evropy. Zemědělská produkce se dala srovnávat se západoevropskými státy.

3.2 Období socialismu

Po druhé světové válce však nenastala stejná obnova jako v západní Evropě, protože naši státní představitelé odmítli Marshallův plán pomoci válkou poničenému kontinentu. Místo toho jsme se zařadili mezi tzv. státy východního bloku, které svůj další vývoj orientovaly na SSSR. Tento fakt zasáhl i zemědělství. Podle ruského vzoru začala kolektivizace soukromých zemědělců, kteří se snažili v poválečných letech obnovit dodávky základních potravin pro domácí trh. V mnoha případech se jednalo o kolektivizaci násilnou, někteří přistoupili dobrovolně, ve víře nové, lepší ideje. Na českém venkově se začaly budovat zemědělská družstva a státní statky, které měly zajistit potravinovou soběstačnost. Ve velkých podnicích fungovaly vysoce kooperační vztahy, které zapříčinily vysokou specializaci výroby. Zemědělská produkce vzkvétala a po celých 30 let byla chloubou socialistického zřízení. Z kvalitativního hlediska dosahovala 98% soběstačnosti. Poskytované služby a výstupy byly také poměrně kvalitní, ale na úkor vysokých nákladů za chemické ochranné prostředky a hnojiva. Další odlišností byla centrálně řízená ekonomika, ve které byla cena stanovena jednotně podle státního národohospodářského plánu.

3.3 Vývoj po sametové revoluci

Po vítězství demokratických sil v roce 1989 nastalo několik výrazných změn v ekonomice. Mezi prvotní patřilo zrušení centrálně plánované ekonomiky, dále pak liberalizace cen, devalvace měny, privatizace státních podniků, restituce majetku, uvolnění zahraničního obchodu a reforma daňové soustavy.

Mezi stěžejními změnami v oblasti zemědělské výroby byly již zmiňované restituční a transformační zákony.

Mezi hlavní transformační opatření patří:

- Vytvoření makroekonomického rámce a systému pobídek pro výrobce, zpracovatele a obchodníky v souladu s požadavky tržně orientovaného systému.
- Privatizace hlavních výrobních prostředků v zemědělské prvovýrobě i ve zpracovatelském sektoru.
- Změny v předpisech pro posílení fungujících trhů.

Narušení zemědělské sektoru v Československé federativní republice bylo menší než v okolních postkomunistických státech. Na konci roku 1997 přibližně 25% půdy obhospodařovali soukromí zemědělci, 35% bylo obhospodařováno obchodními společnostmi a 39% půdy zůstalo v hospodaření družstev.

Restituce je prozatím jedinou specifickou pozemkovou reformou, která proběhla v porevolučních letech. Bývalí vlastníci znárodněné půdy a jiného nemovitého majetku mohli nárokovat svůj ztracený majetek v naturáliích, nebo prostřednictvím finanční náhrady. V roce 1991 byl zřízen Pozemkový fond České republiky, který evidoval restituční žádosti a řídil proces restitucí státní půdy a jiného majetku v zemědělství a lesnictví. V roce 1993 bylo předloženo přibližně 250 000 žádostí o restituci. Do roku 1998 bylo vyřízeno přibližně 90% z podaných žádostí.

Ke konci roku 2000 bylo v rámci správních řízení rozhodnuto o 1 591 tis. ha, což je 98,1% z celkového majetku zahrnutého do zakladatelských privatizačních projektů.

Kromě legislativních změn z přelomové doby začaly probíhat změny v řízení samotných podniků. Do českého zemědělství se začaly vklíňovat pojmy jako ekologie a začalo se navazovat na prvorepublikových tradicích. Naše zemědělství se začalo potýkat s tvrdou

konkurencí. Také se začal projevovat nedostatečný stupeň technické a technologické vybavenosti výroby.

Z novodobých trendů stojí za zmínku snižování obdělávané plochy, v důsledku znovuzavedení rozoraných hraničních pásem, či zatravňování pro pastvinářské využití a v neposlední řadě změna struktury pěstovaných plodin. Podniky i soukromí zemědělci se více orientují na obiloviny, které jsou vykupovány pro potravinářskou produkci, jako je pšenice či ječmen. Vzestupný trend také zaznamenala cukrová řepa, která je v dnešních dnech diskutována ve všech mediích, protože její výroba limitována nařízením Evropské komise. V České republice je dnes nepříznivý vývoj v pěstování brambor. V posledních třech letech se snížil hektarový výnos, protože byly nevyhovující klimatické podmínky. Zemědělci jsou nuceni snižovat výsadbové plochy, protože náklady vysoce vzrostly a na náš trh jsou dováženy levnější brambory ze zahraničí, především z Polska. Nelze opomenout, že dnes je pozastavována v části podniků produkce mléka, která se jeví jako nerentabilní. Jedním z důvodů jsou zastaralé stájové technologie, dalším také výkupní cena mléka, která je nižší než náklady na jeho produkci. Průměrná dojivost v zemích původní 15 je o 30% vyšší než u nás. Ale i u nás jsou výjimky na dvou koncích žebříčku. Najdou se zemědělci, kteří vypěstují i více než 8 tun pšenice na hektaru půdy a nadojí více než 8 000 l mléka ročně na dojnici. Na opačné straně stojí podnikatelé, jejichž výsledky jsou více než o 3 t pšenice či o 3 000 l mléka horší. [9]

3.4 Zemědělská politika v 90. letech

Na počátku 90. let se zemědělská politika soustředovala na provedení transformace. Od roku 1994 se zemědělská politika zaměřila na stabilizaci a postupný rozvoj sektoru. Mezi lety 1990 – 1996 byl kladen důraz na produktivitu a konkurenceschopnost, zatímco v následujících letech přibyl důraz na mimoprodukční funkci zemědělství. V roce 1997 byl poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky přijat zákon č. 252/1997 Sb. o zemědělství. Tímto zákonem a navazujícím nařízením vlády byly stanoveny dotační programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství a udržování krajiny a programy k podpoře méně příznivých oblastí (LFA).

V roce 1998 se začalo znovu mluvit o nutnosti rozšíření a prohloubení regulací v ostatních sektorech, jednalo se o zavedení tržních řádů srovnatelných se systémy v EU, které taky měly ulehčit vstup do EU.

V druhé polovině 90- tých let stagnoval mezinárodní obchod s českými zemědělskými komoditami. Tyto problémy částečně souvisely s rozvojem zahraničních řetězců, které do značné míry vytlačily české obchodníky a přivedly si na náš trh své dodavatele. Toto bylo umožněno díky chybějící legislativě. Proto se začaly hledat způsoby zpřísnění celních kontrol, zvýšení cel a dovozních kvót, aby už nedocházelo k destabilizaci našeho trhu. [9]

4 ZEMĚDĚLSTVÍ V EVROPSKÉ UNII

V roce 2004 obhospodařovalo zemědělství podle zprávy v evropské pětadvacítce celkem 156 milionů hektarů, z nichž 60% byla orná půda, 33% stálé pastviny a 7% trvalé porosty, jako jsou třeba sady, vinice či olivovníkové háje. O tom, co v dané oblasti převažuje, rozhodují ve velké míře klimatické a také geografické podmínky. Tak například vinice a olivovníkové háje nalezneme zejména ve Středozeří, zatímco na horách jsou spíše pastviny. Průměrná velikost zemědělských farem dosahuje v evropské pětadvacítce 16 hektarů. Rozměr farem je však větší než uvedený průměr v EU-15 (kromě Řecka, Itálie a Portugalska) a menší v nových členských státech (což se netýká České republiky, Estonska a Slovenska). Ekonomický rozměr farem v nových členských zemích je asi šestkrát nižší než v evropské patnáctce. Jediným nováčkem, který je v tomto směru nad průměrem EU-25, je Česká republika. Fyzická velikost farem roste se zvyšujícím se venkovským charakterem regionu. V čistě venkovských regionech je farmaření extenzivnější a ekonomická síla farem zde bývá nižší.

V evropské pětadvacítce pracuje v zemědělství kolem 9,8 milionu lidí (přepočteno na celoroční pracovníky). To je více než 85% pracovníků ve venkovských oblastech.

V průměru jen 17% farmářů v evropské patnáctce má alespoň základní zemědělské vzdělání. Podíl těchto zemědělců se velmi liší. Například v Řecku prošla alespoň nejnižším odborným vzděláváním pouhá asi 3% zemědělců, zatímco v Nizozemsku je to asi 64 %.

Produktivita práce v zemědělství se v unii značně liší, a to zejména mezi původní patnáctkou a nováčky. Obecně platí, že v období let 2002 až 2004 byla produktivita ve státech patnáctky asi o polovinu vyšší než byla průměrná hodnota tohoto ukazatele v celé pětadvacítce. Naopak v nových členských státech dosahovali zemědělci produktivitu pětkrát nižší. [16]

4.1 Stručná charakteristika zemědělské politiky EU

Základy Společné zemědělské politiky států Evropského společenství a její cíle byly formulovány na zasedání v Římě v roce 1952. Ale v průběhu vývoje prošly základní myšlenky reformou, největší reforma probíhá od roku 1992. Současná podoba se jeví jako neudržitelná, protože odčerpává mnoho společných prostředků. Navíc řeší problémy

obrovského sektoru, ve kterém se nedostává příliš prostoru pro jednotlivé členské státy. Původní strategie z 50- tých let se opírala o podporu cen a ochranu trhu, s cílem omezit závislost dovozu podporou růstu domácí produkce. Novým trendem se však stává omezení nadprodukce při současném udržení příjmů zemědělců. Důrazy jsou kladeny na vysokou kvalitu a zdravotní nezávadnost výrobků. Důraz je také kladen na celkový rozvoj venkova a ekologické aspekty zemědělského hospodaření.

Stručný přehled klíčových prvků reformované zemědělské politiky:

- Jednotná zemědělská platba zemědělcům v EU nezávisle na výrobě, s drobnými vazbami určenými jednotlivými členskými státy.
- Tato platba je vázaná na standardy životního prostředí, bezpečnost potravin, dobrý zdravotní stav zvířat, ochranu rostlin a udržování půdy v dobrém produkčním i ekologické stavu.
- Posílení politiky rozvoje venkova s větším objemem prostředků EU a s novými opatřeními na podporu životního prostředí.
- Modulace plateb větším zemědělským podnikům.
- Zavedení nových nástrojů pro zajištění nepřekročitelnosti zemědělského rozpočtu, který je pevně stanovený do roku 2013.
- Revize tržní politiky v rámci společné zemědělské politiky.

5 DOTACE

Každoročně zemědělcům porostou přímé platby. Ať se jednalo o dříve vyplácené dotace z programů Ministerstva zemědělství nebo v současnosti o jejich kombinaci s prostředky z Evropské unie. Jestliže v roce vstupu do unie jejich výše začala na 199 milionech eur, letos dosáhne 310 milionů (8,8 miliardy korun při kursu 28,50 Kč za euro), v příštím roce by podle ministerstva zemědělství měla stoupnout na 418 milionů eur, v roce 2008 na 520 milionů a v roce 2009 na 619 milionů eur. V roce 2013, kdy přímé platby českých zemědělců mají dosáhnout úroveň v původní evropské patnáctce, budou tyto dotace 29 miliard korun, uvedla Karolína Dobíhalová z ministerstva zemědělství.

Nástroje Společné zemědělské politiky se přeměňují spíše v sociální dotace, konstatoval tajemník Agrární komory ČR Jan Záhorka. „Nejen české, ale celé evropské zemědělství je na křižovatce. Trendem je liberalizace, ale té se nepřizpůsobíme environmentálními programy a svazováním přísnými předpisy. Zemědělství nemůže dlouhodobě žít z dotací, musí mít nové programy, které povedou ke zvýšení zaměstnanosti a přidané hodnoty produktů,“ řekl Záhorka. [15]

5.1 Současné dotace z EU

Evropská komise stanovila celkovou podporu EU pro rozvoj venkova v nových členských zemích v období let 2004 až 2006 na 5,76 mld. eur. Příspěvek pro každou z 10 nových členských zemí závisí na sumě, kterou uvádí přístupová smlouva. Těmito penězi, které pocházejí ze záručního a orientačního fondu (EAGGF), bude unie spolufinancovat v nových členských zemích opatření pro rozvoj venkova až do výše 80%. V regionech je proto možné z garanční sekce fondu spolufinancovat například předčasný odchod zemědělců do důchodu, podporu pro nepříznivé oblasti (LFA) a oblasti s omezením daným ochranou životního prostředí, programy agroekologické a na podporu welfare zvířat, zalesňování zemědělské půdy, zakládání sdružení producentů, odbornou pomoc, pomoc zemědělcům, aby se sladili se standardy EU, programy podporující jakost potravin.

Česká republika se rozhodla pro zjednodušený systém plateb v přechodném období 2004 až 2006. V letošním roce byla schválena výjimka Evropské komise pro 8 nových členských zemí v čele s Českou republikou. Tyto země mohou zjednodušený systém plateb

využívat až do roku 2010. V praxi jde o výplatu přímých plateb z prostředků unie jednoduše na hektar užití zemědělské plochy. Souběžně s touto platbou má ovšem naše republika možnost využít sektorového proplácení navýšení plateb z národního rozpočtu.

Evropská komise přidělovala částky podpory podle toho, kolik peněz dostávaly jednotlivé země v minulosti, ale i podle specifických potřeb členských států. [18]

Hlavní novinky v regionální podpoře pro období 2007-2013:

- Změna definice regionů způsobilých pro regionální podporu.
- Odlišné vymezení navýšení podpory u malých a středních podniků.
- Nová forma podpory pro malé začínající podniky.
- Vynětí definované regionální investiční podpory z oznamovací povinnosti.
- Větší rozsah oprávněných výdajů.
- Zpřesnění definice projektu.
- Vyloučení automobilového sektoru z citlivých sektorů, na něž se vztahují přísnější pravidla. [17]

Podoba zemědělských podpor v Evropské unii po roce 2013 je zatím nejasná. Přímé platby však budou vypláceny i po tomto roce s tím, že jejich objem bude zřejmě výrazně nižší než v současnosti. Hovoří se o třiceti procentním až čtyřiceti procentním poklesu, což by měla být maximální hranice. Všichni se shodují na jednom, investovat se má hlavně do rozvoje venkova, uvedl Dirk Ahner z Evropské komise na konferenci Vize dlouhodobého vývoje zemědělství a venkova v EU.

Pokles dotací po roce 2013 připomněl i bývalý ministr zemědělství Jan Mládek. Vedle toho musí unie do roku 2013 odbourat vývozní subvence, což může znamenat tlak na snižování cen některých komodit a možné problémy s odbytem. Běžně se totiž s podporou vyváží například evropské přebytky obilí. Podle Mládka jde o výzvy, na které se zemědělství a venkov musí připravovat. [19]

6 SEZNAM DOTAČNÍCH PROGRAMŮ VYPLÁCENÝCH V ČR

V ČR v dnešní době existuje několik institucí, které vyplácejí peníze do několika desítek podpůrných programů. V současnosti jsou to peníze z podpory Evropské unie, které jsou vypláceny pomocí Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF), dále to jsou peníze z národních podpor Vlády ČR, které jsou vypláceny z prostředků ministerstva zemědělství, ale také za pomoci Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu (PGRLF).

6.1 Podpory z EU vyplácené prostřednictvím SZIF

Jednou z organizací, které přerozdělují peníze z dotačních programů do zemědělství je Státní zemědělský intervenční fond, který v průběhu od svého založení (1992), změnil několikrát název i své specifické činnosti. Podle úprav z roku 2003 se fondu zvýšily jeho kontrolní pravomoci a podle poslední úpravy z roku 2004 se stal SZIF platební agenturou pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných z prostředků Evropské unie.

6.1.1 Přímé platby

Podle přístupové smlouvy mohou nové členské státy používat zjednodušenou platbu až do konce roku 2006. Podle výjimky Česká republika bude tuto metodu využívat až do roku 2010.

Výhody zjednodušeného systému přímých plateb:

- Zjednodušení celého systému a jeho kontrol.
- Větší předpoklad vyčerpání poskytnutých finančních prostředků.
- Větší objem peněz v systému, protože jsou poskytnuty prostředky, které by bylo možno čerpat jen teoreticky.

Platba na plochu (SAPS- Single Area Payment Scheme)

Tato platba je vyplácena ze zdrojů EU. Celkově vyčleněná suma pro ČR bude rozdělena jednotlivě na každý ha uznané zemědělské půdy, tj. orná půda, trvalé travní porosty, sady, chmelnice, vinice a zahrady. Celková výměra půdy k 1.1.2006 podle družicového informačního systému Eurosat je 3 652 028 ha.

Přímá platba se vypočítá jako podíl finančních zdrojů EU a celkových přihlášených výměr zemědělské půdy a budou poskytnuty finanční prostředky na každý hektar nárokované půdy. Zemědělec může na této půdě pěstovat jakoukoli rostlinu, která však musí být řádně ošetřena podle zásad správné zemědělské praxe.

Doplňkové přímé platby (TOP-UP)

Jak už samotný název vypovídá platby TOP-UP doplňují platbu SAPS. Také se jedná o zdroje z EU, které jsou však upravovány nařízením vlády. Vláda doplňuje některé podrobnosti a bližší podmínky při poskytování národních doplňkových podpor formou dotace. Žadatel o doplňkovou platbu musí být shodný s žadatelem o platbu na plochu, a také je podmíněno, že pokud žadatel nezíská podporu SAPS, nemůže získat ani podporu TOP-UP. TOP-UP bude poskytována v těchto oblastech:

- Pěstování lnu na vlákno na orné půdě.
- Pěstování chmele na půdě zaregistrované jako chmelnice.
- Chov skotu, ovcí či koz na hospodářstvích, které jsou zaregistrovány v ústřední evidenci.
- Pěstování plodin způsobilých pro platbu na orné půdě.

6.1.2 Horizontální plán rozvoje venkova (HPRV)

Tento program má za úkol podporovat trvale udržitelný rozvoj zemědělství, venkova a jeho přírodních zdrojů. Pro tento široce specifikovaný úkol je vytvořena celá řada podprogramů, které zaručují, že bude dosaženo optimálních výsledků.

Předčasné ukončení zemědělské činnosti

Tato podpora se týká spíše soukromých zemědělců, kterým po dovršení 55. roku života pomáhá udržet důstojné podmínky po ukončení aktivní zemědělské činnosti.

Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními

Opatření je zaměřeno na podporu zemědělců, kteří hospodaří v oblastech s méně příznivými podmínkami (LFA- Less Favoured Areas). Cílem tohoto programu je přispět ke stabilizaci venkovské populace, zajistit odpovídající úroveň příjmů ve ztížených

podmínkách, přispět k využití zemědělské půdy a ochraně přírodních zdrojů, udržet aktivitu krajinného rázu a podpořit systém environmentálního hospodaření.

Oblasti se dále dělí na:

- Horské oblasti - H
- Méně příznivé oblasti - Oa
- Ostatní méně příznivé oblasti - Ob
- Oblasti se specifickým omezením - S
- Oblasti s ekologickými omezeními - E

Tyto oblasti jsou vymezeny podle zvláštního právního předpisu, který hodnotí bonitu půdy a její polohu. Podle toho pak přiděluje body, které řadí půdní bloky do systému.

Agro-environmentální opatření

Hlavním úkolem v této sekci podpory je využití zemědělské půdy v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí. Dále podporuje zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržbu krajiny.

Přehled jednotlivých opatření:

- Ekologické zemědělství
- Celofaremní podopatření
- Podopatření péče o krajinu
- Zonální podopatření

Tato podpora je stejně jako předešlé vyplácena jako vyrovnávací příspěvek na hektar zemědělské půdy. Platby se každoročně opakují po dobu trvání závazku, tj. 5 let.

Ekologické zemědělství

Podopatření ekologického zemědělství je horizontálně uplatňováno na celém území ČR a je kombinovatelné se všemi ostatními. Rozsah tohoto opatření očekává výměru 375 000 ha zemědělské půdy pro rok 2006. Výše plateb se pohybuje v rozmezí od 1 100,- Kč/ ha do 12 230,- Kč/ ha.

Celofaremní podopatření

V tomto programu je modifikována péče o travní porosty. Podle péče, která se provádí na porostu, je stanovena výše plateb za hektar. Výše plateb se pohybuje od 1 920,- Kč/ha do 5 130,- Kč/ha.

Podopatření péče o krajinu

Rozsah podopatření není kombinovatelný mezi sebou, ale lze kombinovat s jinými dotačními tituly.

Do rozsahu tohoto podopatření patří zatravnění orné půdy, tvorba travnatých pásů na svažitéch půdách, pěstování meziplodin, trvale podmáčené louky a rašelinné louky, ptačí lokality a biopásy.

Zonální podopatření

Tato podpora je vysoce specifická a lze uplatnit jen na území Moravského krasu.

Zakládání skupin výrobců

O podporu v tomto programu mohou žádat podnikatelské subjekty, které jsou zapsané v obchodním rejstříku a úředně uznanou skupinou výrobců mezi datem přistoupení a koncem programovacího období (1.5.2004 – 31.12.2006). Je nutné, aby skupina výrobců předložila dohodu mezi jejími členy s vymezením způsobu a výše úhrad

Technická pomoc

Cílem tohoto opatření je vytvořit systém monitorování HRDP, zajistit účinné monitorování HRDP, zajistit hodnocení HRDP nezávislým hodnotitelem, zajistit tok informací mezi ČR a EU o naplňování HRDP, zajistit dostatečnou informovanost žadatelů o možnosti účasti v HRDP, zajistit poradenskou konzultaci před podáním žádosti, informovat veřejnost o roli EU v HRDP.

6.1.3 Operační program zemědělství

Operační program zemědělství má tyto strategické cíle:

- Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství,
- Ochrana a zlepšování životního prostředí,
- Podpora rozvoje venkova,
- Podpora potenciálu pracovních míst a rovnosti příležitostí.

6.2 Národní podpory

I za podmínek společných pro EU je umožněno České republice uplatňovat tzv. systém národní podpory. Jde o specifické komoditní podpory a zejména o podpory tzv. obecných služeb – výzkum genetiky, vzdělávání, poradenství, propagace, informatiky, atd. Každý druh podpor podléhá schválení Evropskou komisí a je po schválení zařazen do registru národních podpor EU.

Podpůrné programy jsou každoročně uvedeny v novelizacích zákona 252/1997 Sb., o zemědělství.

1.D. Podpora včelařství

1.I. Podpora vybudování kapénkové závlahy v ovocných sadech, vinicích a chmelnicích

1.R. Restrukturalizace vinic a ovocných sadů, obnova chmelnic a ovocných sadů a jejich prostorových izolátů

1.S. Podpora komplexní sklizně máku setého

1.U. Podpora pěstování bylin pro energetické účely

2. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin – sadba brambor, osivo pšenice

5. Podpora NH Kladruby nad Labem, Zemských hřebčinců Písek a Tlumačov

6. Genetické zdroje

8. Nákazový fond

9. Poradenství a vzdělávání

10.D. Evropská integrace nevládních organizací

13. Podpora zpracování zemědělských produktů

15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků

Podpory tržních cen

Ceny zemědělských výrobců ČR budou v rámci společných tržních řádů podporovány společnými opatřeními EU v oblasti trhu. Jde zejména o vývozní subvence a podpory soukromému skladování zásob. Veškeré podpory tržních cen budou hrazeny ze zdrojů EU.

[12]

6.3 Podpory PGRLF

Podpory poskytované tímto fondem prošly od jeho založení mnoha změnami. V průběhu let vznikaly a zase zanikaly mnohé programy.

PGRLF neposkytuje dotace jako takové na jednotlivé záměry, ale poskytuje buďto garanci na úvěr, nebo dotuje úroky z úvěru, popřípadě obojí.

Provoz – Krátkodobá finanční podpora na vybrané provozní výdaje, např. sadba, hnojiv, atd.

Investice – Dlouhodobá podpora podnikání v zemědělství pro zlepšení struktury podniku.

Mládí – Podpora mladých zemědělců do 35 let na rodinných farmách.

Export – Podpora exportu vybraných zemědělských komodit. [13]

II. ANALYTICKÁ ČÁST

7 BŘEZOVSKÁ ZEMĚDĚLSKÁ, A.S.

Březovská zemědělská, a.s. (BZ, a.s.) je středně velký podnik, který se nachází asi 25 km od Opavy. Podnik v obci má mnohaletou historii a je zdrojem obživy asi pro 90 lidí z obce i přiléhajícího okolí.

7.1 Základní údaje o podniku

Obchodní firma a sídlo:	Březovská zemědělská a.s. Březová 107, 747 44 Březová u Vítkova
Trvání společnosti:	Doba neurčitá
Založení akciové společnosti:	Březovská zemědělská a.s. je právnickou osobou, která byla založena jednorázově bez výzvy k úpisu akcií, zakladatelskou smlouvou ze dne 20.2.1996
Datum vzniku:	13.3.1996
Orgány společnosti:	Nevyšším orgánem společnosti je valná hromada akcionářů, která volí sedmičlenné představenstvo a tříčlennou dozorčí radu. Vedoucí jednotlivých vnitropodnikových jednotek jsou přímo podřízeni
Vnitropodnikové jednotky:	výkonnému řediteli. roštinná výroba, živočišná výroba, dílny, mechanizace, bramborárna, sušička, míchárna krmných směsí, mořička osiv, sklad, správa a řízení.

7.2 Předmět podnikání

Společnost hlavně podniká v oblasti výroby a zpracování zemědělských produktů. V rostlinné výrobě jsou pěstovány hlavně obiloviny, brambory, řepka, mák, len, hořčice, trávy na semeno a pícniny pro krmení hospodářských zvířat. Část pěstovaných plodin se prodává jako osivo a sadba.

V živočišné výrobě je zaměření na výrobu hovězího, vepřového a krůtího masa.

Březovská zemědělská a.s. má zaregistrováno především:

- Výroba a prodej osiv a sadby
- Výroba krmiv a krmných směsí
- Ošetřování rostlin a půdy proti škodlivým organismům
- Velkoobchod
- Specializovaný maloobchod
- Výroba potravinářských výrobků
- Nákladní doprava
- Opravy pracovních strojů

7.3 Historie BZ, a.s.

- 1951-58** Zakládání JZD v jednotlivých obcích.
- 1961** Sloučení JZD Vítěz Březová z několika menších družstev v obcích.
Specializace na pěstování brambor.
- 1992** Rozdělení JZD na dvě části (Březová, Větrkovice) podle transformačního zákona. Členům družstev byly navraceny vložené majetkové podíly.
- 13.6.1996** Vznik Březovské zemědělské, a.s., členové i nečlenové bývalého družstva vložily své majetkové podíly z transformace jako nepeněžní pohledávky ve výši 76 243 000,- Kč.
- 2005** Odprodej 78,52 % akcií firmě ZEMĚDĚLSKÁ a.s. Opava-Kylešovice.
Zasedala mimořádná valná hromada společnosti, která provedla změny stanov a volbu nových orgánů společnosti.

8 DOTAČNÍ PROGRAMY VYUŽÍVANÉ V BZ, A.S.

Pro přehled dotačních programů využívané BZ, a.s. jsem si pro posouzení vybrala stěžejní roky 2002 a 2003 jako rok běžný, rok 2004 jako rok vstupu a rok 2005, jako běžný rok po vstupu České republiky do EU. Dále bych použila výhled firmy na rok 2006 a vytvořím firmě přehled příjmů z dotací pro rok 2007.

8.1 Podpory pro rostlinnou výrobu

8.1.1 Údržba krajiny

Program údržba krajiny v sobě zahrnuje vyrovnávací příspěvek pro nepříznivé oblasti (LFA), dále příspěvek na ošetřování trvalých travních porostů (TTP), který se dále dělí na ošetřování travních porostů a na podporu pastvin. Během jednání o vstupu ČR do EU se smysl této dotace slučoval se smyslem společné zemědělské politiky, a tak byla tato dotace začleněna mezi evropské subvence a byla podstatně rozšířena.

Zatím co v letech 2002 a 2003 je zahrnována v národních podporách v letech 2004 až 2006 je obsažena v Agroenvironmetálním opatření (TTP) a v opatření pro méně příznivé oblasti v programu Horizontálního plánu rozvoje venkova.

Pro přehlednost částky získané v těchto letech zahrnu do jedné tabulky.

Výměra travních porostů se mění minimálně, protože BZ, a.s. se již několik let věnuje chovu masných plemen skotu na pastvinách.

Kolísající částky v tabulce spíše vyjadřují změnu výše platby na hektar travního porostu. V roce 2004 byla tato částka navýšena v rámci vyrovnání platby s podmínkami v členských zemích. Pokles v roce 2005 je také odrazem posílení koruny vůči euru.

Tab. 1 Výše dotací v programu Údržby krajiny

	2002	2003	2004	2005
LFA	576 739,-	665 586,-	812 745,-	784 284,-
TTP	270 113,-	287 514,-	461 378,-	532 741,-

Z výhledu, který jsem chystala z pokladů Březovské zemědělské, a.s. jsem mohla zjistit, že pro rok 2006 je plánováno zatravnění o výměře 107 ha, z čehož vyplývá nárůst dotace LFA o 373 000,- Kč, ale dotace na ošetření travních porostů zůstane stejná, protože na nové výměře v prvním roce nebudou prováděny žádné zásahy, tudíž ji nelze zahrnout. V souvislosti s touto plochou může BZ, a.s. očekávat v letošním roce a dále pak po další 4 roky dotaci v přibližné výši 777 000,- Kč, která je poskytována EU na nově zatravněné plochy.

Takže při stávajících výměrách roku 2006 může BZ, a.s. očekávat výši titulu LFA v hodnotě 1 158 000,- Kč a titulu TTP v hodnotě 580 000,- Kč. pro plán v roce 2007 s výší 1 216 000,- Kč pro LFA s 600 000,- pro TTP.

8.1.2 Uvádění půdy do klidu

S touto dotací se již v roce 2004 nesetkáme, ale v dřívějších letech patřila mezi jedny z největších. Tato dotace zahrnovala platbu na část půdy, která se neobdělávala, tzv. úhor, a také zahrnovala podporu zeleného hnojení, jako náhradu za ostatní hnojiva.

Tab. 2 Výše dotací v programu Uvádění půdy od klidu

	2002	2003
Uvádění půdy do klidu	980 560,-	761 557,-

V roce 2004 se v programu Agroenvironmentálního opatření objevuje podpora zeleného hnojení titulu SAPS, není třeba dále podporovat půdu uváděnou do klidu.

8.1.3 Platba na plochu (SAPS)

Je výše zmíněnou podporou orné půdy, která je evidována v registru orné půdy. V rámci této podpory odpadá povinnost uvést 10% půdy do klidu.

Březovská zemědělská evidovala v roce 2004 a 2005 1 680 ha orné půdy. Platba na 1 ha půdy byla v roce 2004 1 823,- Kč a v roce 2005 2 110,- Kč.

Tab. 3 Výše dotací v programu SAPS

	2004	2005
SAPS	3 063 009,-	3 545 364,-

Pokud očekáváme zaručený minimální nárůst platby na 1 ha, měla by se výše dotace v roce 2006 pohybovat okolo 4 000 000,- Kč a v roce 2007 okolo 4 500 000,- Kč.

8.1.4 Pěstování meziplodin

Tento program je novinkou, kterou si mohli čeští zemědělci uplatnit až po našem vstupu do Evropského společenství. Jedná se o podporu zahrnutou v Agroenvironmetálním opatření. Tento program by mohl být dalším z nástupců původního uvádění půdy do klidu, respektive zeleného hnojení. Povinností zemědělce je do 10.10. zasít jednu z meziplodin, např. hořčice, a v jarním období ji zapravit do půdy. Tento způsob musí být použit minimálně na 3% orné půdy.

Březovská používá tento způsob hnojení zhruba na 215 ha již od roku 2004 a stanovená výše dotace je v pětiletém období je 4 580 ,- Kč/1ha. Výše dotace se mění díky rozdílu každoročně osetých ploch, které se musí zaregistrovat do 15.5. běžného roku.

Tab. 4 Výše dotací v programu Pěstování meziplodin

	2004	2005
Meziplodina	944 625,-	982 227,-

Pro rok 2006 byla oseta celková výměra 212 ha, a proto očekávají březovští zemědělci dotaci ve výši 1 000 000,- Kč. Můj stanovený výhled při stejné výměře pro rok 2007 je 1 200 000,-Kč.

8.1.5 Podpora využití půdního fondu k nepotravinářským účelům – pěstování lnu

I tento program prošel jako většina podpor rostlinné výroby změnami. Dříve byl vyplácen jako státní podpora, dnes je zahrnut do podpory doplňkových plateb (TOP – UP).

Březovská zemědělská několik let spolupracovala s firmou Moravalen, která zpracovává stonky lnu na vlákno. Firma odebírala stálé množství této plodiny, proto byla osazována plocha cca. 60 ha. Výše dotace se však značně snížila. Až se vstupem do EU došlo v dorovnání subvence, a proto k jejímu zvýšení.

Tab. 5 Výše dotaci v programu Podpora využití půdního fondu

	2002	2003	2004	2005
Pěstování lnu		182 490,-	241 181,-	322 328,-

V letošním roce nebyl zaset len, protože nastala krize ve lnářském průmyslu. Dlouholetí odběratelé firmy Moravolen a Opavlen přestali lněný stonek zpracovávat.

8.1.6 Doplňková platba na plochu (TOP-UP) – pěstování vybraných plodin na orné půdě

Jak už z názvu vyplývá, i v tomto případě se jedná o dotaci novou, tedy platnou od vstupu ČR do EU. Do plodin, kterou jsou uznány v tomto titulu můžeme zařadit hned dva druhy porostů. Do první kategorie patří plodiny, jako jsou např. pšenice tvrdá, žito seté, ječmen setý, slunečnice roční, sója, řepka olejka, atd. (plodiny jsou vyjmenovány ve zvláštní příručce pro žadatele). Do druhé kategorie od r. 2006 patří tzv. množitelské porosty. Sklizeň z těchto porostů je určena jako osivo pro další pěstování, po té co projde testováním v Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu. Pro ilustraci sem patří druhy trav jako je jílek nebo lipnice či srha.

Březovská zemědělská se zorientovala v nové právní úpravě velmi rychle, a proto využívala všechny dostupné dotace z EU od počátku.

Do nového programu množitelských porostů se zapojila v letošním roce na 172 ha. Předpokládaná výše platby je 300 000,- Kč, ale tuto částku zatím nelze potvrdit.

Výši výplat z programu TOP-UP, orná půda jsem opět shrnula do tabulky.

Vyjmenované plodiny příloze opatření tvoří stěžejní část rostlinné výroby, proto výměra tohoto titulu tvoří bezmála polovinu obhospodařované plochy zhruba 840 ha pro rok 2004 i 2005.

Tab. 6 Výše dotací v programu Pěstování plodin na orné půdě

	2004	2005
TOP-UP	2 099 171,-	1 954 956,-

Rok 2006 počítá s částkou navýšenou na 2 100 000,- Kč a výhled pro rok 2007 jsem stanovila na 2 300 000,- Kč.

8.1.7 Podpora ozdravování polních plodin - Sadba brambor

Tento program je jedním z prvotních titulů, které i nadále vyplácí MZe.

Pro BZ, a.s. je tento titul velice podstatný, protože jak jsem zmínila již v úvodu, nachází se v uzavřené bramborářské oblasti, kde pěstování brambor má 300-letou tradici.

Tato dotace poskytuje jen na tu část brambor, která není dále použita jako množitelství materiál, ale jako brambory konzumní. Díky vysokým nákladům na pěstování brambor a nízké realizační ceně, využívá firma výsadby uzavřené bramborářské oblasti a raději specializuje na produkci sadby, která sice není dotována, ale poptávka po kvalitní sadbě převyšuje poptávku po konzumních bramborách.

Podpora se vztahuje na množitelství materiál stupně C1 a C2.

Výše dotace je po celou sledovanou dobu programu neměnná, množitelství stupeň C1 je dotován maximální částkou 2 500 ,- Kč/1 t, zatímco stupeň C2 je dotován maximálně ve výši 1 500 ,- Kč/1 t.

Tab. 7 Výše dotací v programu Sadba brambor

	2002	2003	2004	2005
Sadba brambor C1	80 258,-	86 250,-	61 253,-	58 333,-
Sadba brambor C2	89 138,-	119 250,-	75 447,-	61 500,-

V roce 2006 je očekávaná částka 55 000,- Kč u obou množitelských stupňů, podobně jako v roce 2007.

8.1.8 Podpora ozdravování polních plodin - Osivo pšenice

Tato dotace je poskytována na certifikované osivo pšenice, které je také už dlouhá léta zařazeno do systému národních podpor. Dotaci si lze vysvětlit jako příspěvek na nákup certifikovaného osiva, které zaručuje lepší zdravotní stav a lépe odolává plísňovým chorobám a chrání také půdu od napadení plísní. Realizační cena takového osiva je sice 100% vyšší než u osiva neupraveného, ale dobrá kvalita úrody je zajištěna.

Březovská zemědělská je jedním z několika registrovaných výrobců certifikovaných osiv a sadby.

Podobně jako u sadby brambor je po sledovanou dobu výše dotace na certifikované osivo pšenice ve stejné výši 1 800,- Kč/1 t.

Tab. 8 Výše dotací v programu Osivo pšenice

	2002	2003	2004	2005
Osivo pšenice	173 646,-	149 699,-	108 342,-	115 416,-

Výměra plochy oseté pšenicí je každoročně přibližně stejná, dotaci lze však uplatnit jen na sklizeň, které je dále zpracovávána a není použita jako rozmnožovací materiál. V BZ, a.s. se zvyšoval podíl pšenice, která je dále použita pro množení. Pro rok 2006 a 2007 je očekávaná platba 100 000,- Kč.

8.2 Podpory pro živočišnou výrobu

8.2.1 Kontrola užítkovosti

Je jednou z podpor dojného skotu, který dnes na hospodářství ubývá. Náklady na 1 l mléka se pohybují okolo 10 Kč a výkupní cena je na hranici 8 Kč.

Březovská zemědělská má ve svém vlastnictví 5 kravínů, ve kterých bychom od letošku hledali dojnice jen stěží. Společnost neměla dostatek finančních prostředků pro modernizaci stájí a technologie, proto byly náklady na litr mléka vysoké a výkupní cena nestačila tyto náklady pokrýt.

Maximální výše dotace je 80 Kč/1 ks a řadí se do systému národních podpor. BZ, a.s. získala vždy 73,6 Kč/1 ks, proto můžeme sledovat pozvolný úpadek dojnic na hospodářství.

Tab. 9 Výše dotací v programu Kontrola užítkovosti

	2002	2003	2004	2005
Užitkovost	18 880,-	18 480,-	17 040,-	15 920,-

V roce 2006 bude vyplacena dotace na 163 ks dobytka, přestože byl v srpnu prodán, protože jako podklady pro dotační titul se používají údaje za období od 1.1. do 30.6.

8.2.2 Kompenzace mléčné kvóty

V roce 2000 začala integrace českého zemědělství do systému EU, proto MZe zavedlo až do doby našeho vstupu několik druhů kompenzačních plateb.

Výše zmiňovaný program patří do podpory živočišné výroby, která od počátku 90. let prochází útlumem. Z médií jsou známé stávky zemědělců, při kterých v Praze vylévali mléko, a které právě vedly k vytvoření kompenzačních plateb na kvóty mléka, protože náklady na produkci mléka v ČR převyšovaly ceny dováženého mléka ze sousedních zemí.

V roce 2002 byla stanovena kompenzace ve výši 1,10 Kč za 1 l mléka, ale násobila se příslušným koeficientem stanoveným MZe. V Březovské zemědělské to znamenalo, že za 1 167 474 l vyprodukovaného mléka obdrželi dotaci 89 896 Kč.

Tab. 10 Výše dotací v programu Kompenzace mléčné kvóty

	2002	2003	2004
Mléko	89 896,-	162 045,-	285 983,-

8.2.3 Nákazový fond - likvidace kadaverů

Peníze z této národní podpory slouží k částečné úhradě nákladů spojených s likvidací uhynulých kusů dobytka.

I tato dotace spadá do systému národních podpor s výší 5 Kč/1 kg. Od letošního roku je její výše maximálně 5 Kč/1 kg, tzn. může být i nižší. Jak velkou podporu podnik dostane, záleží na tom, kolik prostředků ministerstvu zůstane.

Program byl poprvé uveden v roce 2003.

Tab. 11 Výše dotací v programu Nákazový fond – likvidace kadaverů

	2002	2003	2004	2005	2006
Kadavery		19 850,-	96 400,-	132 340,-	143 225,-

Pro rok 2007 je počítáno s částkou 100 000,- Kč.

8.2.4 Podpora krav bez tržní produkce mléka

Tento program patří mezi programy dotované z prostředků MZe. Opatření se týká skotu, který je od května do října na pastvinách. Jsou to krávy masných plemen, které byly do tohoto programu přihlášeny v roce 2003 a ministerstvem schváleny. podle pozdějších změn, byly některé plemena krav vyřazeny, čímž se dotace snížila.

Opět se jedná o národní podporu, proto je částka podpory na kus dobytka stejná (4 225 Kč/1 ks).

Tab. 12 Výše dotací v programu Podpora krav bez tržní produkce mléka

	2002	2003	2004
Krávy BTPM	317 322,-	211 500,-	143 650,-

Tato platba zanikla po vstupu do EU. Nahradila ji platba ze systému TOP-UP.

8.2.5 Platba na chov přežvýkavců (TOP-UP)

Podpora na chov přežvýkavců je jednou z nových podpor poskytovaných z prostředků EU. O tuto podporu může žádat ten zemědělec, který chová skot, ovce či kozy a zároveň na obhospodařované půdě pěstuje krmné plodiny. Podle počtu hektarů, na kterých jsou pěstovány krmné plodiny, a podle koeficientu náročnosti na potravu přežvýkavců je stanoveno přepočtené množství zvířat (VDJ), na které lze žádat podporu.

Tato dotace má narůstající charakter, protože se zvyšuje počet zvířat na hospodářství a zároveň se zvyšuje platba na 1 velkou dobytčí jednotku (VDJ). Zatím co v roce 2004 byla 850,- Kč/1 VDJ, v roce 2005 byla 2 007,- Kč/1 VDJ.

Tab. 13 Výše dotace v programu Platba na chov přežvýkavců

	2004	2005
TOP-UP Přežvýkavci	769 037,-	1 405 422,-

V roce 2006 je na hospodářství chováno 680 VDJ, na které je očekávaná dotace 1 700 000 Kč (2 500 Kč/1 VDJ).

V mém předpokládaném plánu pro rok 2007 počítám při stejném objemu VDJ s částkou 1 800 000,- Kč.

8.3 Ostatní dotační programy

8.3.1 Podpora pojištění

Program pojištění je tradičním programem v historii dotací, ačkoliv také prošel malými změnami.

Až do roku 2002 byl vyplácen z prostředků MZe prostřednictvím platební agentury, od roku 2003 je vyplácen prostřednictvím PGRLF. V systému národních podpor byl nahrazen Nákazovým fondem, který dotuje náklady spojené s likvidací kadaverů.

Březovská zemědělská se každoročně zapojuje do programu, který má dvě části. Jedna se týká pojištění hospodářských zvířat a druhá se týká pojištění plodin. Dotace je počítána jako procento ze zaplacených nákladů na pojistné.

Březovská v jednotlivých letech žádala vždy o oba tituly a v roce 2003 nebylo pojistné dotováno z důvodů nedostatku finančních prostředků ve fondu.

Tab. 14 Výše dotací v programu Podpora pojištění

	2002	2003	2004	2005
Pojištění plodin	14 645,-		222 405,-	215 487,-
Pojištění zvířat			19 812,-	18 679,-

Pro rok 2006 je počítáno s příspěvkem pojištění ve výši 171 000,- Kč na oba druhy. Ve své plánu pro rok 2007 stanovují výši pojistného na 170 000,- Kč.

8.3.2 Poradenství

Program Poradenství patří do systému národních podpor a slouží především ke vzdělávání pracovníků, k podpoře zajištění praktického vzdělávání žáků zemědělských oborů a k získání zásadních informací a poznatků z oblasti vědy a výzkumu.

Březovská zemědělská využila této dotace ve dvou letech, aby svým zaměstnancům mohla zprostředkovat informace o ochraně přírodních zdrojů, které jsou v souladu s evropskou legislativou.

Tato dotace se počítá jako procentní část nákladů vynaložených na vzdělávání. Výše dotace je zároveň jako všechny ostatní omezena finančním limitem, od kterého se také odvíjí její výše podle počtu přihlášených podniků.

Tab. 15 Výše dotací v programu Poradenství

	2004	2005
Poradenství	36 000,-	27 000,-

Letošním roce se BZ, a.s. nezapojila do žádného vzdělávacího programu a pro rok 2007 se těžké stanovit dotaci, pokud podnik nezná nabídku vzdělávacích programů. Navíc se jedná o malé částky, které neovlivní další výpočty.

9 ANALÝZA DOTAČNÍCH PROGRAMŮ

9.1 Přehled dotací

Do přehledné tabulky jsem shrnula informace o dotacích. Čárkovanou čarou jsem oddělila přelomové roky vstupu do EU. Čerchovanou čarou jsem oddělila plán dotací pro rok 2007, jehož vytvoření je jedním z cílů mé práce. Podobně jsem oddělila tyto skutečnosti v grafu, který doplňuje tuto tabulku.

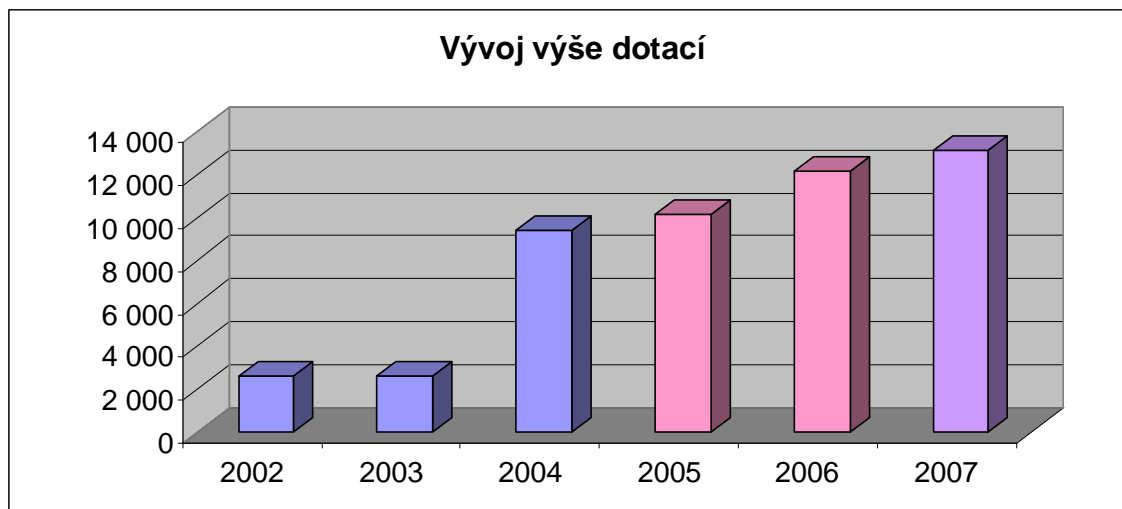
Pro jednoduchost a větší přehlednost jsem částky zaokrouhlila a uvádím je v tisících korunách.

Tab. 16 Přehled dotačních programů a výše plateb

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
LFA	577	666	813	784	1 158	1 216
TTP	270	288	461	533	580	600
Uvádění půdy do klidu	981	762				
SAPS			3 063	3 545	4 000	4 500
Pěstování mezipločin			945	982	1 000	1 200
TOP-UP len		182	241	322		
TOP-UP orná půda			2 099	1 955	2 100	2 300
Osivo pšenice	174	150	108	115	100	100
Sadba brambor	169	206	137	120	110	110
Množitelské porosty					300	300
Zatravnění					777	777
Kontrola užítkovosti	19	18	17	16	13	
Kompenzace ml. kvóty	90	162	286			
Likvidace kadaverů		20	96	132	143	100
Krávy BTM	317	212	144			
TOP-UP přežvýkavci			769	1 405	1 700	1 800
Pojištění	15		242	234	171	170
Poradenství			36	27		
Celkem	2 612	2 666	9 457	10 170	12 152	13 173

Zdroj: Vlastní

Obr. 1 Vývoj výše dotací

Zdroj: Vlastní

Srovnání všech posuzovaných let na první pohled ukazuje dvě skutečnosti. Tou první je vyrovnaný stav výše dotací před vstupem do EU v letech 2002 a 2003. Tento stav měl dlouhodobou tendenci již z let minulých a narostl jen o platby, které vyrovnávaly přistupující země se zeměmi evropské 15. Druhou skutečností je vyrovnaný stav po přelomovém roce 2004, který se situaci vymyká svou jedinečností. V přelomovém roce totiž začaly platit nové programy podporované z EU.

Tyto informace by však neměly hlubší vypovídací hodnotu, kdybych dále nerozpracovala vzájemnou provázanost s hospodářským výsledkem podniku a následně s tržbami v jednotlivých odvětvích výroby.

9.2 Ekonomické ukazatele

Protože se dotace zahrnují do výnosů podniku, budu k analýze používat celkové výnosy podniku, výnosy jednotlivých středisek podniku, tržby podniku a podíl jednotlivých středisek na tržbách. Dále zahrnu do propočtu také výměru půdy, která přímo ovlivňuje výši některých dotací. Jako podklad jsem použila výkaz zisku a ztráty.

Do následné analýzy nemůžu zahrnout rok 2006, protože hospodářský výsledek středisek ani podniku jako celku ještě není uzavřený. Odhad by byl velmi zkreslený a nepřesný, protože se nedá odhadnout výše tržeb za výrobky a zboží, ani výše přiznaných dotací.

9.2.1 Výpočet ukazatelů v roce 2002

Výnosy celkem	115 482 000
Výnosy v RV	48 040 512
Výnosy v ŽV	27 600 198
Ostatní výnosy	39 841 290

Tržby celkem	106 125 000
Tržby v RV	44 148 000
Tržby v ŽV	25 363 875
Tržby za ostatní	36 613 125

Dotace RV	2 180 000
Dotace ŽV	426 000

Výměra půdy (ha)	1 747
Celková výše dotací (Kč)	2 612 000

$$\text{Dotace na 1 ha půdy} = \frac{\sum \text{Dotace}}{\text{Výměra}} = \frac{2\,612\,000}{1\,742} = 1499,43 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč výnosů} = \frac{\sum \text{Dotace}}{\sum \text{Výnosy}} * 1000 = \frac{2\,612\,000}{115\,482\,000} * 1000 = 22,62 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč tržeb} = \frac{\sum \text{Dotace}}{\sum \text{Tržby}} * 1000 = \frac{2\,612\,000}{106\,125\,000} * 1000 = 24,61 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč výnosů RV} = \frac{\sum \text{Dotace RV}}{\sum \text{Výnosy RV}} * 1000 = \frac{2\,186\,000}{48\,040\,512} * 1000 = 45,50 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč tržeb RV} = \frac{\sum \text{Dotace RV}}{\sum \text{Tržby RV}} * 1000 = \frac{2\,186\,000}{44\,148\,000} * 1000 = 49,52 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč výnosů ŽV} = \frac{\sum \text{Dotace ŽV}}{\sum \text{Výnosy ŽV}} * 1000 = \frac{426\,000}{27\,600\,198} * 1000 = 15,44 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč tržeb ŽV} = \frac{\sum \text{Dotace ŽV}}{\sum \text{Tržby ŽV}} * 1000 = \frac{426\,000}{25\,363\,875} * 1000 = 16,80 \text{ Kč}$$

9.2.2 Výpočet ukazatelů v roce 2003

Výnosy celkem	104 011 000
Výnosy v RV	48 053 082
Výnosy v ŽV	22 882 420
Ostatní výnosy	42 584 016

Tržby celkem	88 151 000
Tržby v RV	40 725 762
Tržby v ŽV	19 393 220
Tržby za ostatní	28 032 018

Dotace RV	2 254 000
Dotace ŽV	412 000

Výměra půdy (ha)	1 749
Celková výše dotací (Kč)	2 666 000

$$\text{Dotace na 1 ha půdy} = \frac{\sum \text{Dotace}}{\text{Výměra}} = \frac{2\,666\,000}{1\,749} = 1524,30 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč výnosů} = \frac{\sum \text{Dotace}}{\sum \text{Výnosy}} * 1000 = \frac{2\,666\,000}{104\,011\,000} * 1000 = 25,63 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč tržeb} = \frac{\sum \text{Dotace}}{\sum \text{Tržby}} * 1000 = \frac{2\,666\,000}{88\,151\,000} * 1000 = 30,24 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč výnosů RV} = \frac{\sum \text{Dotace RV}}{\sum \text{Výnosy RV}} * 1000 = \frac{2\,254\,000}{48\,053\,082} * 1000 = 46,91 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč tržeb RV} = \frac{\sum \text{Dotace RV}}{\sum \text{Tržby RV}} * 1000 = \frac{2\,254\,000}{40\,725\,762} * 1000 = 55,35 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč výnosů ŽV} = \frac{\sum \text{Dotace ŽV}}{\sum \text{Výnosy ŽV}} * 1000 = \frac{412\,000}{22\,882\,420} * 1000 = 18,01 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč tržeb ŽV} = \frac{\sum \text{Dotace ŽV}}{\sum \text{Tržby ŽV}} * 1000 = \frac{412\,000}{19\,393\,220} * 1000 = 21,25 \text{ Kč}$$

9.2.3 Výpočet ukazatelů v roce 2004

Výnosy celkem	90 693 000
Výnosy v RV	56 411 046
Výnosy v ŽV	27 389 286
Ostatní výnosy	6 892 668

Tržby celkem	76 415 000
Tržby v RV	47 530 130
Tržby v ŽV	23 077 330
Tržby za ostatní	5 807 540

Dotace RV	8 089 000
Dotace ŽV	1 332 000

Výměra půdy (ha)	1 735
Celková výše dotací (Kč)	9 457 000

$$\text{Dotace na 1 ha půdy} = \frac{\sum \text{Dotace}}{\text{Výměra}} = \frac{9\,457\,000}{1\,735} = 5450,72 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč výnosů} = \frac{\sum \text{Dotace}}{\sum \text{Výnosy}} * 1000 = \frac{9\,457\,000}{90\,693\,000} * 1000 = 104,28 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč tržeb} = \frac{\sum \text{Dotace}}{\sum \text{Tržby}} * 1000 = \frac{9\,457\,000}{76\,415\,000} * 1000 = 123,76 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč výnosů RV} = \frac{\sum \text{Dotace RV}}{\sum \text{Výnosy RV}} * 1000 = \frac{8\,089\,000}{56\,411\,046} * 1000 = 143,39 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč tržeb RV} = \frac{\sum \text{Dotace RV}}{\sum \text{Tržby RV}} * 1000 = \frac{8\,089\,000}{47\,530\,130} * 1000 = 170,19 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč výnosů ŽV} = \frac{\sum \text{Dotace ŽV}}{\sum \text{Výnosy ŽV}} * 1000 = \frac{1\,332\,000}{27\,389\,286} * 1000 = 48,63 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč tržeb ŽV} = \frac{\sum \text{Dotace ŽV}}{\sum \text{Tržby ŽV}} * 1000 = \frac{1\,332\,000}{23\,077\,330} * 1000 = 57,72 \text{ Kč}$$

9.2.4 Výpočet ukazatelů v roce 2005

Výnosy celkem	68 742 080
Výnosy v RV	35 539 655
Výnosy v ŽV	20 416 398
Ostatní výnosy	12 786 027

Tržby celkem	64 918 000
Tržby v RV	33 562 606
Tržby v ŽV	19 280 646
Tržby za ostatní	12 074 748

Dotace RV	8 571 000
Dotace ŽV	1 572 000

Výměra půdy (ha)	1 724
Celková výše dotací (Kč)	10 170 000

$$\text{Dotace na 1 ha půdy} = \frac{\sum \text{Dotace}}{\text{Výměra}} = \frac{10\,170\,000}{1\,724} = 5899,07 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč výnosů} = \frac{\sum \text{Dotace}}{\sum \text{Výnosy}} * 1000 = \frac{10\,170\,000}{68\,742\,080} * 1000 = 147,94 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč tržeb} = \frac{\sum \text{Dotace}}{\sum \text{Tržby}} * 1000 = \frac{10\,170\,000}{64\,918\,000} * 1000 = 156,66 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč výnosů RV} = \frac{\sum \text{Dotace RV}}{\sum \text{Výnosy RV}} * 1000 = \frac{8\,571\,000}{35\,539\,655} * 1000 = 241,17 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč tržeb RV} = \frac{\sum \text{Dotace RV}}{\sum \text{Tržby RV}} * 1000 = \frac{8\,571\,000}{33\,562\,606} * 1000 = 255,37 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč výnosů ŽV} = \frac{\sum \text{Dotace ŽV}}{\sum \text{Výnosy ŽV}} * 1000 = \frac{1\,572\,000}{20\,416\,398} * 1000 = 77,00 \text{ Kč}$$

$$\text{Dotace na 1000 Kč tržeb ŽV} = \frac{\sum \text{Dotace ŽV}}{\sum \text{Tržby ŽV}} * 1000 = \frac{1\,572\,000}{19\,280\,646} * 1000 = 81,53 \text{ Kč}$$

9.3 Shrnutí analýzy dotačních programů ve sledovaných letech

Pro přehlednost předchozí předchozích výpočtů jsem znovu shrnula výsledky do tabulky. Částky jsou uváděny v korunách a zaokrouhleny na dvě desetinná místa.

Tab. 17 Přehled vypočtených ukazatelů

	2002	2003	2004	2005
Dotace na 1 ha půdy	1 499,43	1 524,30	5 450,72	5 899,07
Dotace na 1000 Kč výnosů	22,62	25,63	104,28	147,94
Dotace na 1000 Kč tržeb	24,61	30,24	123,76	156,66
Dotace na 1000 Kč výnosů v RV	45,50	49,61	143,39	241,17
Dotace na 1000 Kč tržeb v RV	49,52	55,35	170,19	255,37
Dotace na 1000 Kč výnosů v ŽV	15,44	18,01	48,63	77,00
Dotace na 1000 Kč tržeb v ŽV	16,80	21,25	57,72	81,53

Zdroj: Vlastní

Z výsledků provedených výpočtů i z tabulek vyplývá, že rozsah rostlinné výroby je širší, a zároveň lépe dotovaný než živočišná výroba. O tomto faktu svědčí i struktura systému dotací, v němž převažují dotace rostlinné výroby, která je pro podnik rizikovější než chov zvířat. Dále tento trend podporuje i zjednodušená platba na plochu, která v sobě zahrnuje i program Přežvýkavci, který je tímto faktem přímo ovlivněn.

Zde platí zákon rizika, rizikovější prostředí přináší vyšší zisk, v našem případě vyšší dotaci než obor méně rizikový.

Z provedené analýzy vyplývá, že EU přinesla podniku Březovská zemědělská, a.s. zvýšení dotací, u některých podpor až pětinasobné.

Zvýšené dotace pokrývají nárůst nákladů, protože realizační ceny prodávané produkce stagnují a u některých výrobků dokonce poklesly.

Podpora, kterou poskytují dotace nebyla nikdy myšlena jako příspěvek, ze kterého zemědělský podnik bude schopen přežít. Je to jen kompenzace za míru rizika, kterou sebou nese tento druh podnikání.

9.4 Účtování dotací v BZ, a.s.

Březovská zemědělská vede účetnictví v počítačovém programu firmy Horry Zlín, s.r.o. V tomto softwaru je evidován příjem dotací na účtu ostatní provozní výnosy s analytickým rozlišením (648100).

Jelikož dotace přichází do podniku až v závěru roku, finanční prostředky jsou využívány především k zaplacení krátkodobých závazků, které vznikly v průběhu roku. Tím tyto peníze pomáhají zlepšit výsledek hospodaření.

ZÁVĚR

V závěru své bakalářské práce bych chtěla shrnout získané poznatky o vývoji českého zemědělství, systému dotací a jejich změnách po vstupu do EU.

Mým úkolem ve firmě Březovská zemědělská, a.s. bylo zajistit si potřebné informace z účetních výkazů a z rozborů firmy a následně je podrobněji rozpracovat podle dostupné literatury, dále pak provést charakteristiku dotačních programů, závěrečnou analýzu a hodnocení získaných dat a vytvořených ukazatelů.

Výsledkem mé práce je hodnocení podmínek, které nastaly pro zemědělce vstupem do EU. Především však pro firmu Březovská zemědělská, a.s. Ačkoliv si myslím, že má stanovená metoda by mohla být použita pro rychlé zjištění i v ostatních podnicích se stejným podnikatelským záměrem.

Podle údajů z bakalářské práce hodnotím vstup do Evropské unie jako dobrý krok pro firmu BZ, a.s. Nelze však popřít, že se zde nacházejí bílá místa v podobě poradenství, jak získat co nejvíce možných zdrojů pro rozvoj zemědělského podnikání a současně pro rozvoj venkova, který s tím úzce souvisí.

Jako dobré hodnotím využití podpor v zemědělství, které není jednoduché získat, protože stanovené podmínky i sankce za nedodržení podmínek jsou velice přísné. Nehledě na to, že každoroční přesuny, změny a zániky programů byly dosti matoucí. I proto považuji vstup do EU za krok ke sjednocení, zjednodušení a větší transparentnosti v získávání podpor.

Velkým krokem pro český venkov a prvovýrobu může být nový rok 2007, který přinese možnost zapojit se do nových podpůrných projektů, jejichž kapacity v době našeho vstupu byly vyčerpány.

Má práce má v tomto místě slabý článek, který by se dal rozpracovat hlouběji. Je těžké stanovit plán pro další dotační období, když není jasná vize pro období 2007 – 2013. Proto je nutné rozvinout dobrou poradenskou síť na tomto poli činnosti a nenechat se odsunout do pozadí. Je nutné, aby zemědělské firmy investovaly do těchto informací a nespokojili se jen s podpůrnými programy, které neřeší zavádění vedlejších činností. Tyto výroby by mohly podnikům přinést nové prostředky zajišťující prosperitu.

RESUME

In the end of my bachelor work, I would like to summarize my knowledges about development of the Czech agricultural, system of the grants and their changes after integration in to the European Union.

I needed information from accounting statements and analysis of Březovská zemědělská, a.s. witch I developed according to literature. When I had all information I worked out characteristic of selected grants and closing analysis.

Assessment of conditions is result of my bachelor witch set in for agriculturist after entry in to the EU.

I assess integration of the Czech Republic in to the EU as a good step for the firm Březovská zemědělská, a.s. Entry brought unification, simplification and transparency of agricultural supports and more money too.

The firms have to invest money in to information how get all of available resources from European funds.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1]ČUBA, F., TRNKA, F., HURTA, J. *České zemědělství*. Praha: Edice Toko, 1998.
ISBN 80-902411-2-3
- [2]ČUBA, F., TRNKA, F., HURTA J. *Vytváření ziskového zemědělství. Precizní zemědělství 1*. Praha: Edice Toko, 1999. ISBN 80-902411-5-x
- [3]ČUBA, F., TRNKA, F., HURTA J. *Vytváření ziskového zemědělství. Precizní zemědělství 2*. Praha: Edice Toko, 1999. ISBN 80-902411-4-5
- [4]ČUBA, F., TRNKA, F., HURTA J. *České zemědělství, jeho stav a možnosti rozvoje*. Praha: Edice Toko, 1998.
- [5]ČUBA, F., HURTA J. *Odborná zemědělská konference*. Slušovice: Mondon, 2002.
ISBN 80-903108-1-8
- [6]ČUBA, F., HURTA J. *Zemědělství na rozcestí*. Slušovice: Mondon, 2001.
- [7]ČUBA, F., HURTA J. *České a slovenské zemědělství po vstupu do EU*. Slušovice: Mondon, 2003. ISBN 80-903108-2-6
- [8]ELZAKKER, B. von. *České zemědělství na křižovatce*. New York: Nadace pro občanskou společnost, 1994.
- [9]HONISCH, O., DEBATISE, M., CSAKI, C. *Stav zemědělství v České Republice: Od „sametové“ transformace k otázkám vstupu do EU*. Praha: Agrospoj, 1999.
- [10]KOVANICOVÁ, D., KOVANIC, P. *Podklady skryté v účetnictví. Díl. Jak porozumět účetním výkazům*. 5. vyd. Praha: Polygon, 1998.
- [11]KRAUS, J. *Předpoklady českého zemědělství z hlediska vstupu do EU*. Praha: VÚZE, 1997.
- [12]AGRÁRNÍ KOMORA ČR. *Transformace národní dotační politiky ČR v zemědělství do systému podpor EU*. Olomouc, 2006.
- [13]MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Pokyny pro poskytování podpor prostřednictvím Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a.s.* Praha, 2006.
- [14]STÁTNI ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND. *Příručka pro žadatele SAPS, TOP-UP, LFA*. Praha, 2006.

Internetové zdroje

[15] *K čemu slouží dotace* [online]. Dostupný z WWW:

<http://www.agroweb.cz/projekt/clanek.asp?pid=2&cid=25837>

[16] *Rozvoj venkova napříč unií* [online]. Dostupný z WWW:

<http://www.agroweb.cz/projekt/clanek.asp?pid=2&cid=25832>

[17] *Evropská komise mění pravidla veřejné regionální podpory pro léta 2007-2013*

[online] Dostupný z WWW:

<http://www.asz.cz/redakce/index.php?clanek=12829&lanG=cs&slozka=5880&xsekce=6068&entry=10&>

[18] *Větší nezávislost i administrativa* [online]. Dostupný z WWW:

<http://www.agroweb.cz/projekt/clanek.asp?pid=2&cid=24853>

[19] *S poklesem přímých plateb pro roce 2013 je třeba počítat* [online]. Dostupný z WWW:

<http://www.asz.cz/redakce/index.php?clanek=12397&lanG=cs&slozka=5880&xsekce=6068&entry=10&>

[20] *Zelená zpráva 2004* [online]. Dostupný z WWW:

<http://www.mze.cz/Index.aspx?deploy=535&typ=2&ch=73&ids=535&val=535>>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BZ, a.s. Březovská zemědělská, a.s.

RV Rostlinná výroba

ŽV Živočišná výroba

SZIF Státní zemědělský intervenční fond

MZe Ministerstvo zemědělství ČR

PGRLF Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Vývoj výše dotací	42
--------------------------------	----

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Výše dotací v programu Údržba krajiny	30
Tab. 2 Výše dotací v programu Uvádění půdy do klidu	31
Tab. 3 Výše dotací v programu SAPS	31
Tab. 4 Výše dotací v programu Pěstování meziplodin	32
Tab. 5 Výše dotací v programu Podpora využití půdního fondu	33
Tab. 6 Výše dotací v programu Pěstování plodin na orné půdě.....	34
Tab. 7 Výše dotací v programu Sadba Brambor	35
Tab. 8 Výše dotací v programu Osivo pšenice	35
Tab. 9 Výše dotací v programu Kontrola užitkovosti.....	36
Tab. 10 Výše dotací v programu Kompenzace mléčné kvóty.....	37
Tab. 11 Výše dotací v programu Nákazový fond – likvidace kadaverů	37
Tab. 12 Výše dotací v programu Podpora krav bez tržní produkce mléka.....	38
Tab. 13 Výše dotací v programu Platba na chov přežvýkavců	39
Tab. 14 Výše dotací v programu Podpora pojištění.....	40
Tab. 15 Výše dotací v programu Poradenství	40
Tab. 16 Přehled dotačních programů a výší plateb	41
Tab. 17 Přehled vypočtených ukazatelů.....	47